

Модул 3.
В пълно съзнание за
президикателствата
пред нас

Общо умение
Отговорно вземане на
решения

Специфично умение
Критично мислене

Критично мислене
Урок 17

ИМАЛО ЕДНО ВРЕМЕ, ЕДНА РАЗЛИЧНА ИСТОРИЯ

Днес ще се науча...

Да поставям под въпрос това, което чета, за да формирам собствено мнение.

Ще имаме нужда от...

Фотокопие на историите от Материалите за ученика: комплект отделни части от всяка история за всяка група.

План на урока

1 Въведение

Понякога толкова сме свикнали с това, което виждаме по телевизията или което четем в книгите, че мислим, че така стоят нещата и че ние всички трябва да правим това, което правят героите. Днес ще прочетем една приказка, която всички познаваме и ще помислим за различни начини, по които да я разгледаме.

2 Същина

Ще се разделим на групи от по трима. Ще обиколя всяка и ще ви раздавам листове хартия. На всеки лист е част от приказката, а вие трябва да ги подредите, така че да се получи смислена история. Всички започвате едновременно и първата група, която приключи, ще прочете приказката, както са я подредили.

Да започваме! Приказката се казва „Спящата красавица“. Някой знае ли я? За какво се разказва в нея? Да видим дали можем бързо да я подредим. Първата група, която свърши, пази тишина и всички в нея трябва едновременно да вдигнат ръка. Кой е готов?

Дайте на учениците няколко минути да подредят историята.

Когато някоя от групите свърши и спази инструкциите (да запазят тишина с вдигнати ръце), дайте им да прочетат приказката. После им задайте следните въпроси:

- Какво мислите?
- Правилно ли е подредена историята?
- Някоя от групите подредила ли я е по различен начин?

Ако някоя от групите я е подредила по различен начин, обсъдете с класа защото единият начин е по-добър от другия.

Спящата красавица – оригинална версия

Имало едно време в едно далечно кралство, една кралица, която имала красива дъщеря. Кралицата поканила всички феи от кралството на кръщенето на дъщеря си, но забравила да покани най-злата от тях.

Злата фея побесняла и омагьосала принцесата. „Когато станеш на шестнадесет, ще си убодеш пръстта на вретено и ще умреш!“ Една от добрите феи, която стояла наблизо, чула проклятието и се опитала да го смекчи. „Няма да умреш, но ще заспиш, докато не се появи принц, който да те събуди.“

Кралят решил да забрани всички вретена в замъка, за да защити дъщеря си. Въпреки това, когато принцесата станала на шестнадесет, тя случайно намерила вретено, убола пръстта си и заспала в омагьосания замък.

Един ден, един красив принц се разхождал наблизо и открил омагьосания замък в храстите. Принцът влязъл вътре и намерил принцесата. Заслепен от красотата ѝ, той я целунал. Целувката на принца развалила проклятието и принцесата се събудила.

Принцът и принцесата се оженили и заживели щастливо до края на дните си.

Сега ще погледнем друга версия на същата история. Трябва да подредите частите, така че историята да е смислена. Да видим коя група ще я подреди първа.

Когато някоя група приключи и спази инструкциите (запазят мълчание с вдигнати ръце), дайте им да прочетат историята. После им задайте следните въпроси:

- Какво мислите?
- Правилно ли е подредена историята?
- Някоя от другите групи подредила ли я е по различен начин?

Ако някоя от групите я е подредила по различен начин, обсъдете с класа защото единият начин е по-добър от другия. Ако други групи искат да я прочетат, позволете им, стига да го направят креативно.

Спящата красавица – адаптирана версия

Имало едно време в едно далечно кралство, една кралица, която имала много щастлива и интелигентна дъщеря. Кралицата поканила всички феи от кралството на кръщенето на дъщеря си, но забравила да покани най-злата от тях.

Злата фея побесняла и омагьосала принцесата. „Когато станеш на шестнадесет, ще си убодеш пръстта на вретено и ще умреш!“ Една от добрите феи, която стояла наблизко, чула проклятието и се опитала да го смекчи. „Няма да умреш, но ще заспиш, докато не се появи принц, който да те събуди.“

Кралят и кралицата заедно решили да забранят всички вретена в замъка, за да защитят дъщеря си.

Когато принцесата станала на шестнадесет, разбрала истината за проклятието и решила да прочете много книги, за да открие как да го развали. Не спряла да чете, докато не открила, че лекът бил да научава нещо напълно ново всеки ден.

И така, принцесата прекарвала времето си в учене на нови неща всеки ден. Научила накъде отлитат птиците, имената на хиляда звезди по небето, и много други неща.

Един ден, принцесата срещнала принц и споделила с него всички чудесни неща, които знаела. Принцът бил заслепен от това, колко интелигентна била принцесата.

В крайна сметка, проклятието на злата фея никога не се сбъднало, а принцесата продължила да споделя с принца всички чудесни неща, които научавала всеки ден до края на дните им.

Коя версия ви хареса повече? Защо? Насърчете разсъжденията със следните въпроси. Запишете основните идеи на учениците на дъската:

- Каква беше принцесата в първата история и каква – във втората?
- Кой реши да забрани вретената в първата история и кой взе решението във втората? Затворете очи за момент и помислете за варианта, който ви харесва повече. Сега отворете очи. Някой иска ли да сподели мнение?
- Какво харесал принцът в принцесата от първата история и какво харесал в нея във втората?
- Като цяло, какви разлики забелязахте между първата и втората история?

Сега, след като помислихме малко за двете версии, затворете очи за момент и помислете: Коя история ви хареса повече? Не отваряйте очи. Тези от вас, които са харесали първата история, може да сложите ръце на главата си, а тези, които са харесали втората – сложете ръце на кръста си. Сега отворете очи и се огледайте. Всички ли харесахме същата история или мнението ни се различава от това на съучениците ни?

3

Обобщение

Днес всички се справихте чудесно с разказването на истории и определянето на мнението си за това, какво се е случило с героите.

- Кой вече знаеше приказката за „Спящата красавица“? Мислили ли сте някога, че героите може да имат различен избор?
- Колко често се замисляме за мнението си относно историите, които четем или гледаме по телевизията?
- Как може да ни помогне ако се замисляме за мнението си относно това, което четем или гледаме?

Възможно е не винаги да сме съгласни с това, което четем или виждаме в медиите, например по телевизията. Всеки път, когато получаваме информация (например, когато четем книга или гледаме филм), можем да се замисляме за мнението си относно това, което четем или гледаме. Помнете, че в реалния живот, нещата не са задължително такива, каквито ни ги показват.

Материали за ученика

Спящата красавица – оригинална версия

1.- Имало едно време в едно далечно кралство, една кралица, която имала красива дъщеря. Кралицата поканила всички феи от кралството на кръщенето на дъщеря си, но забравила да покани най-злата от тях.

1.- Злата фея побесняла и омагьосала принцесата. „Когато станеш на шестнадесет, ще си убодеш пръстта на вретено и ще умреш!“ Една от добрите феи, която стояла наблизо, чула проклятието и се опитала да го смекчи. „Няма да умреш, но ще заспиш, докато не се появи принц, който да те събуди.“

1.- Кралят решил да забрани всички вретена в замъка, за да защити дъщеря си.

1.- Въпреки това, когато принцесата станала на шестнадесет, тя случайно намерила вретено, убола пръстта си и заспала в омагьосания замък.

1.- Един ден, един красив принц се разхождал наблизо и открил омагьосания замък в храстите.

1.- Принцът влязъл вътре и намерил принцесата. Заслепен от красотата ѝ, той я целунал. Целувката на принца развалила проклятието и принцесата се събудила.

1.- Принцът и принцесата се оженили и заживели щастливо до края на дните си.

Спящата красавица – адаптирана версия

2. Имало едно време в едно далечно кралство, една кралица, която имала много щастлива и интелигентна дъщеря. Кралицата поканила всички феи от кралството на кръщенето на дъщеря си, но забравила да покани най-злата от тях.

2. Злата фея побесняла и омагьосала принцесата. „Когато станеш на шестнадесет, ще си убодеш пръстта на вретено и ще умреш!“ Една от добрите феи, която стояла наблизко, чула проклятието и се опитала да го смекчи. „Няма да умреш, но ще заспиш, докато не се появи принц, който да те събуди.“

2. Кралят и кралицата заедно решили да забранят всички вретена в замъка, за да защитят дъщеря си.

2. Когато принцесата станала на шестнадесет, разбрала истината за проклятието и решила да прочете много книги, за да открие как да го развали. Не спряла да чете, докато не открила, че лекът бил да научава нещо напълно ново всеки ден.

2. И така, принцесата прекарвала времето си в учене на нови неща всеки ден. Научила накъде отлитат птиците, имената на хиляда звезди по небето, и много други неща.

2. Един ден, принцесата срещнала принц и споделила с него всички чудесни неща, които знаела. Принцът бил заслепен от това, колко интелигентна била принцесата.

2. В крайна сметка, проклятието на злата фея никога не се сбъднало, а принцесата продължила да споделя с принца всички чудесни неща, които научавала всеки ден до края на дните им.

Концепции, съвети и често задавани въпроси

1 Основни концепции

Критично мислене Способността задълбочено и самостоятелно да анализираме, поставяме под въпрос и оценяваме информация, да взимаме решения и развиваме аргументи въз основа на знания и преценка. Тази информация може да идва от заобикалящата ни среда (например, какво казват другите около нас или какво казват медиите) или от нас самите (например, нашите мисли и вярвания).

Отговорно вземане на решения: Да подбираме конструктивно и уважително личното си поведение и социалните си взаимодействия, като се съобразяваме с етичните стандарти, опасенията за безопасността, социалните норми, реалистичната оценка на последствията от различни действия и собственото ни благосъстояние и това на другите (CASEL, 2015).

Важно е да помогнете на учениците си:

- Да сформират и изразяват собствените си мнения и гледни точки.
- Да приемат, че техните мнения и гледни точки могат да бъдат различни от тези на други хора.
- Да приемат, че техните мнения и гледни точки могат да бъдат различни от тези, представяни в медиите.
- Да оценяват информацията критично, анализирайки нейната валидност и уместност.
- Да вземат информирани решения и да предлагат информирани аргументи.

2 Съвети за учители и родители

- Критичното мислене може да бъде стимулирано по различно време на деня, както в училище, така и у дома. Ние, като възрастни, можем да насърчаваме учениците да сформират своя собствена гледна точка и мнения по определени теми или ситуации, като задаваме въпроси, като „Какво мислите за това?“ или „Аз мисля така. Съгласен ли си с мен или имаш друга идея или мнение?“
- Възрастните могат и да насърчават децата да подхождат критично към информацията, произлизаща от заобикалящата ни среда; например, нещата, казани от други хора, или това, което ни показват медиите. Задавайте на децата въпроси като: „Мислиш ли, че това, което ни показват в това предаване наистина се случва в реалния живот?“ или „Какво мислиш за това, което направи мъжът във филма?“. Така ще свикнат да оценяват валидността и относимостта на информацията, която получават.
- Важно е и да насърчавате откритото общуване, както у дома, така и в училище, където учениците да се чувстват свободни да влязат в диалог относно собствените си мнения и мисли, дори възрастните да не са винаги съгласни с тях.

3 Често задавани въпроси

- **Защо е важно да насърчаваме критичното мислене?**

Критичното мислене е ключово умение за вземане на информирани решения, основаващи се на преценка и размисъл, а не на натиск от страна на връстниците и копиране на техните възгледи. Това позволява на децата да вземат автономни решения, дори да противоречат на това, което правят или мислят другите, или което медиите ни показват.

- **Каква е връзката между критичното мислене и отношенията ни с другите?**

Критичното мислене ни позволява да разберем, че не винаги трябва да се съгласяваме с другите. Критичното мислене е от основно значение, за да можем да се противопоставим на груповия натиск (например, когато други призовават към бой или се присмиват на друг) и да прекратим такава ситуация (например, като се намесим или съобщим за ситуацията). И накрая, много важно е учениците не само да разберат, че имат способността да мислят различно от тези около тях, но и да се научат как внимателно да изразяват собственото си мнение и да го отстояват пред другите.